

Landareak

JAKOBA ERREKONDO

Garunera

NIRE GORAINTZIAN *Rosmarinus officinalis*, erromeroa, errituertako besterik ez zuen erabiltzen gure amona Joxepa zenak. Kristautasuna bezala Mediterraneotik ekarria izaki, sekta haren meza kontuei lotua dut oroi-tzapenean, erramua (*Laurus nobilis*), ihia (*Juncus* sp.) eta palmondo hostoa (*Phoenix canariensis*) bezala. Inguruan ditudanen akorduan ere bedeinkatze bidean ziren kandela-sortei lotutako adarra da duten erromeroaren gogoramen bakarra. Euskaldunon gomutan zuhaixka honek ez du leku asko hartzen...

Gerora izan dut bere berri. Erromeroaren esentzia eta olio azaleko ez azaleko arazoak sendatzeko erabiltzen dira: burusoiltasuna, giharretako minak eta abar. Bi lanetan da iaioa landare hau: odolaren ibilia errazten du eta antioxidatzaile indartsua da. Odol-ibilia hobetuta oxigeno gehiago iristen da eta dena delako giharrek aiseago lan egingo du. Antioxidatzaile, zahartzea atzeratzen du eta endekatzea dakarten hezueria edo artrosia bezalako gaixotasunak

artatzeko bezala, zahartzearen itxurari aurre egiteko kosmetikan gogotik darabilte.

Gogoan urrun izanagatik, bururako ona. Azalean musuaren bisajea txukuntzen digu. Sakonean garunera oxigenoa eramanez memoria hobetu. Bai, buztin-lurra kareak bezala medeatzen du erromeroaren urak gure memoria.

Batez beste kilo eta erdi eskaseko giharra izanagatik, arnasten dugun oxigenoaren %22 garunak harrapatzen omen du. Omen. Batzuetan besteetan baino biziki nabarmenago izaten den oxigeno eskasia tutarrez urritu baino lehenago erromero-ura hartu. Hartzazu. Zuk bai, zuk. Elkarrekin hartuko dugu.

Ez asko, baina lan bera egiten duten landareak beti izan dira gurean: ahobia (*Vaccinium myrtillus*), milorria (*Achillea millefolium*) eta ezkaia (*Thymus vulgaris*), adibidez...

Erromeroa, *Rosmarinus officinalis*.

Irakurleak galdezka

Kaixo Jakoba. Mandarinondoa erosi genuen aurrekoan, Elgoibarretik Azkarate bidean eguteran daukagun lursaillean (itsasmailatik 400 metrora) landatzeko asmotan. Entzuna dizugunez, fruitu-arbolak ilbeheran landatu behar dira. Zer aholku emango zeniguke? Lekua egokia al da mandarinondoarentzat?

Aitziber Dorronsoro (Deba).

Aupa Aitziber. Ezagutzen ditut Elgoibar inguru horretan laranja, limoi eta mandarina eder askoak ematen dituzten arbolak. Lagun batzuen etxeokak dastatu berriak ditut.

Landarea bere ontzian erosiko zenuten, noski. Bada,

mandarinondoak bezala neguan hostajeari eusten dioten landareak aldatzeko sasoia laster da, martxoa aldeko ilbeheran.

Aholku pare: toki ahal den egutera, epel eta babestuenean aldatu, eta neguan babestu. Hegoaldera begira dagoen horma baten kontra litzateke egokiena. Hormak beroari eusten dio eta babesen bat jartzerakoan errazagoa da. Estalkiren bat jarritz gero landarearen gainera ez bota, egitura batekin landaretik gora eutsi eta beti enborra oihala lodiz bildu, hotzak landarea erretzen badu ere enborrari bizirik eutsi eta hortik berritu dadin.

Babeslea: Alkartasuna Kooperatiba elkarte

ALKARTASUNA
Usurbilgo Baserriaren Kooperatiba

EGOITZAZ GAIN, ZERBITZU BERRIAK ETA GASOLINDEGIA

KOKAPEN BERRIA USURBILEN

Atallu Industrialdea, 26

T 943 361 114 / alkartasuna@usurbil.com <http://www.alkartasunausurbil.com/>